

บทที่ 5

เปรียบเทียบพฤติกรรมตัวละครวัยรุ่น

ลักษณะทั่วไป

ในช่วงแรก นวนิยายยังอยู่ในแนวพาฝันที่นิยมมาแต่เดิม ถึงแม้จะเสนอปัญหา แต่ก็ประสานไปกับรสความบันเทิง การสร้างตัวละครในทัศนะที่ต้องการรักษาสถานภาพเดิมของตนไว้ ที่เห็นได้ชัดเจนคือจะเป็นกลุ่มตัวละครในชนชั้นสูงและมีเกียรติยศ ได้เปรียบในสังคม เช่น เรื่อง "กิ้งก่า" ตัวละครเป็นขุนนาง เจ้าพระยา มีข้าทาสบริวารจำนวนมาก เป็นต้น ฉากหรือสภาพเหตุการณ์ในเรื่องก็จะสะท้อนให้เห็นสภาพสังคมหรือสถานภาพเดิม เช่น เหตุการณ์ของสังคมชั้นสูง มีภาพตำหนัก วัง กล่าวถึงการมียศฐาบรรดาศักดิ์

ดังนั้น พบว่า พฤติกรรมของตัวละครวัยรุ่นในนวนิยายของ "สีฟ้า" ในช่วงแรกวัยรุ่นจะอยู่ในสภาพสังคมแบบเก่า ซึ่งเต็มไปด้วยระบบระเบียบของสังคมชั้นเจ้าขุนมูลนาย ปัญหาต่าง ๆ ที่เสนอนั้นเกิดจากสังคมภายในครอบครัว เพราะวัยรุ่นในสมัยก่อนถูกปกครองอย่างเคร่งครัด การรับรู้สภาพสังคมภายนอกยังมีน้อย ปัญหาส่วนมากที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาภายในครอบครัว ขาดความรักความอบอุ่นจากผู้ปกครอง เช่น "คุณพู่" ขาดความรักจากบิดามารดาจากผู้ใหญ่ในบ้าน เป็นต้น

ในช่วงหลัง ยุคที่มีการเรียกร้องประชาธิปไตย ลักษณะของงานที่ปรากฏเป็นการสะท้อนภาพสังคมหรือการแสดงการต่อสู้ ซึ่งจะพบว่ามีความรุ่งเรืองทั้งในแง่ปริมาณ คุณภาพ นักเขียนจะพัฒนาแนวการเขียนของตนทั้งรูปแบบและเนื้อหา (رينฤทัย สัจพันธ์ 2526: 22-23) จะเจาะลึกปัญหาของสังคม เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ จากเรื่อง "คอนโตมิเนียม" ตัวละครในเรื่องมีความขัดแย้งกันจากเรื่องเงินและการประกอบอาชีพ เป็นต้น ลักษณะตัวละครในยุคนี้จะเปลี่ยนเป็นตัวละครที่ได้รับการศึกษาสูง เป็นนักเรียนนอก เป็นสังคมสมัยใหม่ ซึ่งตัวละครวัยรุ่นในช่วงหลังนี้จะแตกต่างจากช่วงแรกมาก เพราะการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองวัฒนธรรม เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้คนในสังคมต้องกระตือรือร้นที่จะต่อสู้ชีวิตเพื่อความอยู่รอด การ

เผชิญปัญหาของตัวละครทั้งที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวและสังคมภายนอก ลักษณะการตื่นตัวต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองมีมาก เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ คนในครอบครัวต้องช่วยกันประกอบอาชีพเพื่อความอยู่รอดของการดำเนินชีวิต พบว่า สตรีในช่วงหลังนี้ต้องกระตือรือร้น ออกทำงานเพื่อให้มีรายได้เลี้ยงครอบครัว ดังนั้น ตัวละครวัยรุ่นในสมัยนี้จึงต้องรับผิดชอบชีวิตตัวเองเร็วขึ้น คือออกจากการปกป้องคุ้มครองจากบิดามารดา ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจึงมีมากขึ้น เช่น ปัญหาการแตกร้างภายในครอบครัว ปัญหาเศรษฐกิจ จากเรื่อง "คอมโดมิเนียม" ตัวละครวัยรุ่นได้รับทราบปัญหาการขัดแย้งของบิดามารดา สาเหตุเกิดจากการใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือย บิดามารดาไม่มีเวลาให้ลูก ซึ่งเป็นผลของการพัฒนาสังคมสมัยใหม่ที่ทั้งผู้หญิงและผู้ชายต้องออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน ผู้หญิงได้รับการศึกษาสูงขึ้น พฤติกรรมของตัวละครวัยรุ่นในช่วงหลังจึงรุนแรงและหลากหลายปัญหามากกว่าในช่วงแรก และจากคำให้สัมภาษณ์ของ "สีฟ้า" จากนิตยสารกุลสตรี ที่ให้ข้อคิดถึงการใช้ชีวิตของคนในครอบครัวที่แตกแยก ว่าครอบครัวที่แตกแยกในสมัยก่อน เขาเข้มแข็งจะไม่ทำตัวเหลวไหล แต่เด็กสมัยนี้ทำตัวเหลวไหล แต่ก็โทษเด็กทั้งหมดไม่ได้ อาจจะเป็นเพราะเด็กสมัยนี้มีทางออกมาก สมัยก่อนไม่มีทางไป พวกโปรคเคนท์ไฮม์ก็ได้แต่เสียใจอยู่คนเดียว แต่เด็กสมัยนี้เขามีเพื่อน มีสถานที่ปล่อยอารมณ์ เยอะ เด็กสมัยนี้อันตรายกว่า (ปาจรีย์ 2532: 62)

และในการศึกษาวิจัยนวนิยายของ "สีฟ้า" ได้จัดแบ่งในนวนิยายออกเป็น 2 ช่วงคือ

- นวนิยายก่อน พ.ศ. 2515 ประกอบด้วยเรื่อง ดำหนิในดวงจันทร์ กิ่งไผ่ อีสาทหลง ทางโค้ง โอ้มาตา วงเวียนชีวิต
- นวนิยายหลัง พ.ศ. 2515 ประกอบด้วยเรื่อง ข้าวนอกนา ตะวันไม่เคยเลยลับ ตะวันในดวงใจ คอนโดมิเนียม คนบาป ใต้ฟ้าสีคราม

เปรียบเทียบพฤติกรรมของตัวละครวัยรุ่นก่อน พ.ศ. 2515 และหลัง พ.ศ. 2515

พฤติกรรมตัวละครวัยรุ่นก่อน พ.ศ. 2515

งานเขียนนวนิยายของสีฟ้าในช่วงก่อน พ.ศ. 2515 ยังอยู่ในลักษณะนวนิยายพาฝัน ถึงแม้การนำเสนอเนื้อหาของนวนิยายจะแสดงถึงปัญหาหรือพฤติกรรมของตัวละครวัยรุ่น แต่เนื่องจากยังอยู่ในยุคสมัยที่เป็นสังคมในชนชั้นสูง เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในนวนิยาย จึงมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับชนชั้นขุนนาง ชนชั้นสูง ดังนั้นพฤติกรรมตัวละครวัยรุ่นในช่วงนี้จึงมีพฤติกรรม

ที่มีปัญหาไม่มากนัก สิ่งคมที่ปรากฏส่วนใหญ่เป็นสิ่งคมภายในครอบครัว การเกิดปัญหาต่าง ๆ เกิดจากภายในครอบครัว เช่น ขาดความรักจากพ่อแม่ ถูกตามใจมากเกินไป เช่น จากเรื่อง "กิ้งไผ่" ตัวละครวัยรุ่นคือ "คุณพุ่ม" เป็นเด็กที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากท่านตา ซึ่งเป็นผู้ใหญ่ในบ้าน มารดาคุณพุ่มมีสามีใหม่ คุณพุ่มไม่ได้รับการยอมรับจากญาติผู้ใหญ่คือยาย คุณพุ่มจึงเป็นเด็กวัยรุ่นที่ต้องรับอารมณ์จากผู้ใหญ่คือท่านยาย คุณพุ่มถูกประชดประชันด้วยคำพูด ทำโทษ

"สีฟ้า" ได้ให้สัมภาษณ์ในหนังสือ "ถนนหนังสือ" ว่า ลักษณะงานเขียนของสีฟ้าสัมพันธ์กับเวลาและวัยของผู้เขียนอย่างแนบแน่น สีฟ้ายอมรับว่า เธอเองก็เหมือนคนเขียนหนังสืออีกจำนวนไม่น้อยที่จะเริ่มต้นด้วยเรื่องใกล้ตัว แล้วขยับขยายไกลออกไปสู่สิ่งคมวงกว้างตามเวลา วัย และประสบการณ์ (เรื่องจากปก 2527: 20) ดังนั้นพฤติกรรมตัวละครวัยรุ่นที่ปรากฏ จึงได้รับผลกระทบจากสิ่งคมและสิ่งแวดล้อม

1. สภาพสังคม - ครอบครัว

ในช่วงแรกนี้ลักษณะของครอบครัว เป็นครอบครัวใหญ่ อยู่รวม ๆ กันเป็นจำนวนมาก มีผู้ปกครองที่เป็นใหญ่ภายในบ้าน ที่มีอำนาจปกครองคนในบ้าน เช่น "กิ้งไผ่" สภาพครอบครัวภายในเรื่อง เป็นสิ่งคมขนาดใหญ่ เป็นวัง คนในวัง เชื้อพ้องคำสั่งจากท่านผู้เป็นเจ้าของวัง คุณพุ่ม เป็นเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการดูแลจากท่านตาผู้เป็นเจ้าของวัง แต่ภายหลังที่ท่านตาสิ้นชีวิตดิถีชัย ท่านยายเป็นผู้ปกครองภายในวังแทน คุณพุ่มไม่ได้รับการยอมรับจากท่านยาย จึงถูกท่านยายดูต่ำ คุณพุ่มเป็นเด็กที่รองรับอารมณ์จากผู้ใหญ่คือท่านยาย ถูกประชดประชันด้วยคำพูด ถูกทำโทษ ซึ่งการกระทำดังกล่าวหากเกิดเป็นครั้งคราว ก็ไม่สู้จะมีผลกระทบกระเทือนจิตใจของคุณพุ่มมากนัก แต่ถ้าเกิดซ้ำแล้วซ้ำอีก ความขมขื่นจะฝังใจเด็กวัยรุ่น ดังนั้น คุณพุ่มจึงแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อท่านยายบ่อยครั้ง และออกปากว่า "เราจะเผาหม่อมยายให้ตาย จะเผาบ้าน จะไปเป็นโจร" และเก็บกดมากขึ้นเมื่อท่านตาสิ้นชีวิตดิถีชัย ภายหลังคุณพุ่มจึงกลายเป็นอันธพาล ซึ่งมีพื้นฐานกตตันจากภูมิลำเนาหลังวัยเด็ก นอกจากนี้ครอบครัวที่บิดามารดาไม่รักและไม่ให้ความอบอุ่นแก่ลูก จึงทำให้วัยรุ่นมีปัญหาขาดความอบอุ่นจากบิดามารดา เช่น โสไมกา ตัวละครวัยรุ่นจากเรื่อง "ทางโค้ง" เป็นเด็กที่ขาดความอบอุ่น บิดามารดาไม่มีเวลาให้กับเธอ ทำให้โสไมกากลายเป็นวัยรุ่นที่มีปัญหาไม่มีความผูกพันกับครอบครัว และแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อบิดามารดา หนีเรียน เพราะเธอคิดว่าบิดามารดาไม่รักตนเอง

นอกจากนี้ ครอบครัวที่ตามใจเด็กมากเกินไป จึงทำให้เด็กเกิดความเคยชิน และทำให้เด็กเสียคนในที่สุด เช่น "ทางโค้ง" วันสว่างได้รับการตามใจจากป้าวดี ไม่ว่าจะ วันสว่างต้องการสิ่งใด เช่น วันสว่างหนีโรงเรียนเพราะไม่พอใจว่าครูตี ป้าวดีไม่ตำหนิ แต่ส่งเสริมและตามใจวันสว่าง ยอมให้วันสว่างย้ายโรงเรียน ทำให้วันสว่างเสียนิสัยและมัก แสดงความก้าวร้าวต่อบุคคลอื่น

- เพื่อน บุคคลในช่วงวัยรุ่นเป็นวัยที่ผูกพันและเห็นความสำคัญของเพื่อนมาก หากคบกับเพื่อนไม่ดีก็อาจชักจูงพาไปสู่ทางที่เสื่อมเสียได้ เช่น วันสว่างถูกชักจูงจากศักดิ์สง่า และยุพียง ทำให้วันสว่างเตลิดออกจากบ้าน มีพฤติกรรมในทางเสื่อมเสีย หรือ มีนา จากเรื่อง "ไอ้มาดา" มีนาคบเพื่อนที่ชอบด้านดนตรี ทำให้มีนาขัดแย้งกับมารดา

2. สภาพเศรษฐกิจ ตัวละครวัยรุ่นในช่วงแรกนี้จะไม่ทราบถึงความสำคัญของ เศรษฐกิจ การรับรู้ต่อปัญหาทางด้านเศรษฐกิจการเงินภายในครอบครัวมีน้อย เนื่องจาก ผู้ใหญ่ยังคิดว่าไม่ใช่เรื่องสำคัญที่เด็กจะรับรู้ ดังนั้น ตัวละครวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมที่เกิดจากผลกระทบทางเศรษฐกิจในช่วงแรกนี้ เช่น "ทางโค้ง" วันสว่างเกิดความต้องการที่จะรับผิดชอบ ต่อชีวิตตนเอง แต่ความไม่เคยชิน ทำให้วันสว่างไม่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินชีวิตปกครอง ตนเอง

ดังนั้นพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ปรากฏในช่วงก่อน พ.ศ. 2515 นี้ จึงได้แก่พฤติกรรม ก้าวร้าว พฤติกรรมอวดดี พฤติกรรมเกเร ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มีพื้นฐานจากครอบครัวเป็น สาเหตุสำคัญเท่านั้น ปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นผลกระทบจากพฤติกรรมจึงมีน้อย

พฤติกรรมตัวละครวัยรุ่นหลัง พ.ศ. 2515

จากลักษณะสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมืองที่ต่างกัน จะพบว่าตัวละครวัยรุ่นในช่วง นี้ จะเผชิญกับปัญหาและสภาพแวดล้อมที่ขยายตัวมากขึ้น ตัวละครวัยรุ่นออกจากความคุ้มครอง ของบิดามารดาเร็วขึ้น มีโอกาสรับรู้ถึงปัญหาและเหตุการณ์ต่าง ๆ ทั้งจากภายในบ้านและสังคม ทั่วไป เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการเมือง เป็นต้น

1. สภาพสังคม - ครอบครัว ในช่วงนี้ลักษณะของครอบครัว เป็นครอบครัวเล็กลง จะอยู่กับเฉพาะบิดา มารดา และบุตร เป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากสภาพสังคมภายนอกที่ขยายตัว ทำให้บิดา มารดาไม่มีเวลาที่จะอบรมดูแลบุตรของตน ทำให้เด็กขาดความรัก ความอบอุ่น เช่น "ตะวันในดวงใจ" อรินและภัทรินไม่มีเวลาให้กับลูก และทั้งสองก็ขัดแย้งกันเสมอ ทำให้บุตรของเธอคืออรชาและอริน เป็นเด็กขาดความอบอุ่น ทั้งอรชาและอรินมีพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น อรชามีพฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมทางเพศ ซึ่งทำให้เกิดปัญหากับอรชาเอง

นอกจากนี้ ตัวละครวัยรุ่นที่ได้รับการตามใจมากเกินไป เช่น อริน ก็ทำให้เป็นเด็กวัยรุ่นที่ไม่เข้าใจตนเองว่าต้องการอะไร เกิดความสับสนขึ้นในตนเอง หรือจากเรื่อง "ข้าวอกนา" ตำหรือดลิน ตัวละครวัยรุ่นที่เกิดมาด้วยความไม่ตั้งใจ และไม่เป็นที่ต้องการจากบุคคลอื่น ทำให้ตำรู้สึกขมขื่นและเป็นปมด้อย ตำเกิดความเคียดชังที่จะประชดประชันทั้งตัวเอง และบุคคลอื่น เช่น ตำมีพฤติกรรมก้าวร้าว มีพฤติกรรมเสพยาเสพติด พฤติกรรมทางเพศ เป็นต้น

- เพื่อน วัยรุ่นเป็นวัยที่ผูกพันและให้ความสำคัญกับเพื่อนมาก เช่น ตำ ที่ถูกเพื่อนชักจูงให้เสพยาเสพติด หรือ อรชา ที่หนีออกจากบ้านไปอยู่กับเพื่อน และมีพฤติกรรมทางเพศ จนกระทั่งก่อปัญหาการทำแท้งเกิดขึ้น

นอกจากนี้ สังคมไทยในขณะนั้น อเมริกันเข้ามาในประเทศไทยมาก เนื่องจากมีสงครามเวียดนาม บางกลุ่มมองการเข้ามาของคนอเมริกันในช่วงนั้นว่า เป็นผู้ควรแก่การแสวงประโยชน์ (ไพลิน รุ่งรัตน์ 2534: 49) สตรีไทยบางคนมองทหารอเมริกันอย่างผู้ที่มีเงินให้กอบโกย และไม่ได้ระมัดระวังเรื่องการตั้งท้อง จึงทำให้เกิดปัญหาเด็กลูกครึ่ง เช่น ตำและเตือน นอกจากนี้ช่องว่างระหว่างผู้ใหญ่กับวัยรุ่น ทำให้เกิดปัญหาสำหรับวัยรุ่น เช่น ตำที่ขมขื่นเกี่ยวกับเรื่องฉิว หลายครั้งที่ตำมีพฤติกรรมก้าวร้าว เนื่องจากได้รับการเหยียดหยามเรื่องฉิว ชาตคนเอาใจใส่ และจะมีแต่คนซ้ำเติม ทำให้ตำเจ็บปวดยิ่งขึ้น

2. สภาพทางการเมือง ในขณะนั้นมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ทุกคนอยากมีส่วนร่วมในทางการเมือง เป็นช่วงที่เกิดการเรียกร้องทางประชาธิปไตย เช่น "ห่าน" จากเรื่องตะวันไม่เคยเลยลับ ห่านเป็นตัวละครวัยรุ่นที่เห็นได้ชัดในเรื่องการตื่นตัวทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ห่านเป็นตัวอย่างของวัยรุ่นที่ดีที่พยายามรักษาอุดมคติทางการเมือง

ที่ดีที่ต้องการทำประโยชน์ให้กับชาวบ้านเมือง

3. สภาพเศรษฐกิจ สังคมเศรษฐกิจในช่วงนี้มีความขยายตัวเกิดขึ้น สิ่งก่อสร้างที่ทันสมัยมีไว้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของคนในสังคมยุคนี้ เช่น จากเรื่อง "คอนโดมิเนียม" ครอบครัวของบุรพาได้ซื้อคอนโดมิเนียม ครอบครัวนี้จึงประสบปัญหาขาดแคลนเงิน เทวีจึงต้องช่วยบุรพาทำงาน เทวีทำงานอย่างหนักเพื่อนำเงินมาผ่อนคอนโดมิเนียม ทั้งสองจึงไม่มีเวลาให้กับบุตรสาวคือบุตรีกร นอกจากนี้ สังคมที่พัฒนามากขึ้น บุตรีกรจึงได้รับรู้ถึงปัญหาทางเศรษฐกิจของบิดามารดา บุตรีกรจึงมีพฤติกรรมที่อวดดีต่อบิดา หลังจากมารดาสิ้นชีวิต

ดังนั้น จากสภาพสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน ทำให้พฤติกรรมของตัวละครวัยรุ่นที่ปรากฏ จึงแสดงถึงแนวทางปัญหาและผลของพฤติกรรมที่แตกต่างกันด้วย